„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући у хлебарској улици бр. 20.

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: К. 24 или 30 дин
на по године: К. 12 или 15 дин.
на четврт године: К. 6 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 20 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 12 потура од реда ситних слова

Број 74. У Новом Саду, у суботу 23. јуна (6. јула) 1901. Година XVII.

Позив на претплату.

Крајем овога месеца истиче претплата свима оним нашим претплатницима, који се на другу четврт. односно до краја јуна о. г. на наш лист претплатили.

Молимо, да нам поштовани претплатници благовремено обнове претплату, како не би било прекидања у шиљању листа. Ми не жалимо ни труда, ни трошка, да задовољимо своје читаоце, њихове захтеве и потребе, па је право, да и претплатници тачно врше своју дужност. Ми смо заиста према својим претплатницима до крајњих граница предусретљиви.

Позивајући дакле своје досадашње претплатнике, а и остали српски свет на нову претплату, дајемо од своје стране уверење, да ћемо и од сад стајати на бранику Српства у овом независном листу, који у свима околностима остаје веран правцу и путу, којим корача. Трудићемо се, да и од сада свој лист одржимо на висини српског новинарства.

Претплатна је цена „Бранику“:

На годину . . .	24 кр. или 30 дин.
На по године . .	12 кр. или 15 дин.
На четврт године .	6 кр. или 7½ дин.

А може се претплатити месечно. Месечно стаје „Браник“ 2 кр. или 2½ дин.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 11. (24.) јуна 1901.

Издаватељство и уредништво „Браника“.

Пропратница трећем меморандуму босанско-херцеговачких православних Срба.

Као што је познато, Његово Величанство цар и краљ Фрања Јосиф примио је дана 17. (30.) маја о. г. у Бечу у аудијенцију изасланике босанско-херцеговачких православних Срба, врле родољубе и неуморне трудбенике: Глигорија Јефтановића, Војислава Шолу и Лаза Јовановића. У тој аудијенцији предали су ова три Србина Његовом Величанству трећи меморандум православних Срба Босне и Херцеговине у ствари уређења верско-просветних прилика. Меморандум је предат уз пропратницу, коју ниже доносимо, а која је врло карактеристична, јер је у њој изнето, какве је све ујдурме употребљавала босанска земаљска влада, да изигра дивовске напоре првака босанско-херцеговачких православних Срба. Та пропратница јасно илуструје тешко стање српског народа у Босни и Херцеговини и зато је доносимо овде у целости.

Она гласи:

Ваше Царско и Краљевско Апостолско Величанство!

Излазећи пред пријасно лице Вашег Величанства, усуђујемо се најпонизније потписани подастријети Вашем Величанству ову нашу скромну молбу заједно са споменицом, која је још у мају 1900. намијењена, да се Вашем Величанству најпонизније поднесе, и молимо прије свега, да нам буде дозвољено да образложимо: зашто исту споменицу тек сада, након године дана предајемо.

Велика невоља, која не престаје гонити српски православни народ у Босни и Херцеговини у његову црквено-просвјетном животу кроз ове 22 године окупационе управе, и која се ни мало није ублажила, већ шта више увеличала послије нашег првог и другог меморандума, које смо 25. новембра (7. децембра) 1896. и 19. (31.) марта 1897. понизно подниjели Вашем Величанству, — приморала га је, да и по трећи пут изашље своје представнике Вашем царском и краљевском Величанству у Будимпешту маја мјесеца 1900. год., и да код Вашег Величанства најпонизније замоли заштиту у тој својој невољи, да моле за највише наређење, да се наше црквено-просвјетне прилике среде по правилима наше свете православне цркве и нашега народа.

Ова депутација, коју сачињаваху 60 најугледнијих представника свештенства и народа, створила и потписала је горњу трећу нашу споменицу у жељи и намјери, да исту заједнички преда Вашем Величанству, и у ту се сврху обратили представници општина Његовој Преузвишености Господину Министру Калају с молбом, да изради аудијенцију код Вашег Величанства.

Његова је Преузвишеност затражила, да му се најприје преда споменица, коју је депутација намјеравала предати, да је претходно прегледа, па да ће им о успјеху за аудијенцију јавити кроз 2—3 дана, и ова то и учини. Пошто су прошли ти дани, представници су отишли поново Његовој Преузвишености, гдје су добили за одговор, да је градиво споменице и сувише опширно, да га није могао прегледати, него да морају још који дан на то причекати. Кад је прошао и тај рок, рекао је представницима, нека се чланови депутације врате кућама, а њеколико од њих у име свију нека пођу у Беч, куда и он иде тијех дана, па да ће им ондје рећи: хоће-ли им и када ће им израдити аудијенцију.

Повинујући се тим савјетима, — а да би и овом приликом, као и увјек доказали, да нијесмо дошли да са нашом депутацијом правимо демонстрације, и да нам није до тога, — одлучила је депутација, да се чланови поврате кућама, а њеколицини је повјерено, да изврше предају тог нашег трећег меморандума.

Зато смо понизно долепотписани пошли у Беч, да чекамо одговор Његове Преузвишености ради замољене аудијенције и ту нам је рекао: да нам одговора дати не може кроз три недјеље, и склонио нас је, да се и ми повратимо кућама, па да послије толико времена дођемо у Беч, што и учинимо.

Када су и те три недјеље прошле, упутио се у име нас свију наш друг Глигорије М. Јефтановић господину министру, да сазна одговор, који је гласио: да још споменице прочитао није, но да ће то учинити, и кад буде с тијем готов, да ће нас позвати сам и с нама говорити о уређењу вјерско-просвјетном нагласивши нарочито: да је рад, да се та ствар путем погодбе, компромиса ријеши.

И тако и овај пут оста безуспјешан.

Иза тога у августу прошле 1900. године позвати смо тога ради у Беч, и ми смо том приликом ступили у преговоре са Његовом Преузвишености, не би-ли постигли споразум за наше црквено-просвјетно уређење, па да предаја споменице и аудијенција изостану.

Ти преговори трајали су том приликом више дана, ну за тада су остали безуспјешни, и ми смо се повратили кућама, да чекамо док нас опет позову.

Други пут позвати смо у октобру исте године и опет смо ступили као и прије у преговоре, али ни тада није могло бити успјеха, јер се од нас тражило, да пристанемо на оно, на што ми нијесмо ни могли ни смјели пристати.

Најпослије, када се ни тада није ништа свршило, Његова је Преузвишеност затражила од нас, да се стрпимо до новембра, док дође у Сарајево, па да ћемо ту наставити преговоре, и ми и на то пристанемо, да докажемо и тим поступком, да смо и сами ради, да се ствар што краћим путем доврши.

И ови преговори у Сарајеву, као и дотадашњи у Бечу, нијесу уродили никаквим плодом, а то све из уврока, што се од народа и народног свештенства захтијева, да се одрекну својих стечених права, у ствари вјерско-просвјетног нашег живота, и што се хоће од њих, да пристану на таково уређење, по ком не би православне, већ иновјерне чињенице одлучивале у том животу, те би тако наша православна вјера и света црква највећој опасности изложена била, ради чега тако уређење наш народ са народним свештенством никада неће моћи ни смјети да прихвати.

И тако је ствар у погледу нашег црквено-просвјетног уређења остала на истом ономе, на чему је била, када се наша депутација у Пешти састала и потписала споменицу, те даље са њеном предајом одлагати не смијемо.

Ваше Величанство!

Напријед споменути преговори, у којима смо, у интересу што складнијег и

ЛИСТАК.

УСПАВАНКА ПРИНЦЕЗИ ЈОЛАНДИ МАРГЕРИТИ.

Марио Русо у Сљету написао је и издао у дивот издању прекрасну италијанско-српску успаванку новорођеној ћерчици италијанског краља Виктора Емануила и италијанске краљице Јелене, принцези Јоланди Маргерити. Та успаванка је пуна нежних осећаја, а и својим обликом је веран израз италијанско-црногорских осећаја поводом рођења унуке црногорских кнежевских супружника: један је ред у тој успаванци италијански, а други српски.

Та успаванка гласи:

„Dormi, regal Fanciulla,
о душо душе моје,
nella morbida culla
дар слатке Бабе Твоје.

Due popoli potenti
над Твојим санком бдију;
due cherubi fulgenti
дивно ти лице крију.

I primi son guerrieri,
непријатеља страва;
vinser armi e corsieri,
велика им је слава!

Quegli altri han d' oro i nimbi,
сребрена су им крила,
e fan sognare i bimbi...
Сниваj, Кнегињо мила!

Sogna il Tuo Sangue invitto
и славу рода Свог',
e trionfante il dritto
Кој' Ти дарова Бог.

Sogna, regal Fanciulla,
о душо душе моје,
nella morbida culla
дар слатке Бабе Твоје!“

Италијански стихови гласе у српском преводу:

„Спавај, краљевско Чедо,
о душо душе моје,
у красној колевци
дар слатке Бабе Твоје.

Два моћна народа
над Твојим санком бдију;
два сјајна херувима
дивно Ти лице крију.

Први су љути ратници,
непријатеља страва;
вешти оружју и јунаци,
велика им је слава!

А оним другима златни су нимби,
сребрена су им крила,
о њима снивају дечица...
сниваj, Кнегињо мила!

Сниваj Твоју непобеђену Крв
и славу рода Свог',
и славну мету Ти,
кој' Ти дарова Бог.

Сниваj, краљевско Чедо
о душо душе моје,
у красној колевци
дар слатке Бабе Твоје.“

То је врло лепа песмица, а лепоту њену знатно увећава баш то, што ју је г. Русо написао пола италијански, пола српски.

СВАТОВИ И ПРОПАСТ.

— Цртица из Баната. —

„Је-ли то Лала Чешљарев?“ упита Маца Белићева.

„Баш главом он“, вели Сара Митрићева.

„Што је обук'о ћурдију, кад није благ дан?“, вели прва.

„Е, друго, обуо је и чизме на боре. Знаш, друго, иде ти тај сад у варош“, прихвати друга.

„Знаш, друго, пропао је са свим, женио човек једног сина па прод'о четир вола; женио другог па прод'о ситнију марву. После су, друго слатка, дошле неродне године, те нема чим да изда дације, а треба женити и трећег сина. Сада, ето, иде да узајми новаца. Знаш, друго, потписали су му „векслу“ Гаврa Недељков и Аврам Рутоња“.

Тако је мудровала друга снаша. Сад се Маца Белићева подбочи, зеленкасте очи је некако разрогачила, доста опаљено лице јој се зажарило, а по врату су јој набубриле жиле као да ће попуцати, те поче из гласа:

„Та знала сам ја то и казала сам оном моме моњи (мислила је свога мужа) да ће то бити тако и да ће се свршити с „векслом“, али он све вели: „Лала Чешљарев је имућан човек, остао му од оца пун ћуп дуката, па за то он може“ (мислила је да се при женидбама размеће). Сада ће ваљда видити и он и то ће ми увек говорити: „Ћути ти жено, шта ти знаш? Та у жене је дуга коса, а кратка памет“. А, чекај ти, баш ћу ти показати само док дођеш кући“!

Стисне песницу и онако је у ветар претила.

Ова распаљена жена (ствар је се тиче, па мора, сиротица, да се кида) још није била ни свршила, али је прекиде њена друга Сара Митрићева, која се била некако накострешила, што не може да дође до речи. Није шала мора језик да дангуби! Кад се речи дохватила, почела је свом снагом да говори:

„Та, друго, таки су ти сви мужеви. Ено и онај мој ми не да за право. Увек ми само једно те једно: „Ви жене сте као и кућуре, само језик и ништа више“, а ја ти, друго, скоро нигда и не проговорим. Тако ја пре рече, да ће Лала Чешљарев да узме на „векслу“ новаца, а он као ограисан: „Јест, теби се исповедио, боље би било да гледаш свога посла“. Ја хтедох само да му рекнем: „А то су пропалице“, а он запе па дуну, те ето видиш, друго, и сада носим модрицу“...

Но сад већ није могла даље да издржи Маца Белићева, те поче грдити час Сариног мужа, а час на дохват једног и другог комшију. Но то је било дуго опет Сари Митрићевој и она поче то исто чинити, тако, да су обе у глас говориле и редом оговарале и грдиле. Није ту остао на миру нико од првог до последњег, те се завршило са кнезом, учитељем и попом.

Тако је то ишло наизменце, те су се друге добро праскале и испрскале. Но време није хтело да се осврће на добре друге, него се одмицало, те је тако лепо јутро одмакло, а подне се приближило, за тим се и подне одмакло, па се вече приближило. И краве су се упутиле кући, те су опоменуле оне торокуше, да се ваља разилазити. Оне су још у јутру краве изгониле и састале се, па се нису растале док се краве нису вратиле. Кад је то видела Маца Белићева она тешко уздахну и рече:

„Имала бих још нешто важно рећи.“

„И ја теби“, прихвати Сара Митрићева.

што бржег ријешења овог важног питања, чинили и пристајали на сва одлагања, ма да смо имали предубјеђење, да је све узалуду, не само да ни у чем нијесу кренуле напријед ствари, о којима се ради већ су нам шта више отворили још боље очи, те смо се још боље утврдили у нашем увјерењу, да спорно питање не кочи нико други до наша иновјерна власт и данашњи систем њене управе.

Учврстили су нас у увјерењу, да она то ради другим путем преко наше више Јерархије, коју је себи потпуно потчинила, и сада смо тек сазнали прави смјер наше иновјерне земаљске управе, зашто она, — поред наших у сваком погледу одличних и спремних синова, — попуњава митрополитска мјеста у нашој домозини лицима изван наше земље, и зашто на Богословији у Рељеву поставља професоре, а по средњим заводима и конзисторијама попуњава мјеста опет личностима, које долазе ван наше отаџбине, и какву задаћу имају те особе у нашој отаџбини, чије прилике ни мало не познају, што показују цијелим својим радом, нити могу према њој имати оне љубави, која је њеним синовима већ урођена и ни чим се не да искорјенити, а не би се дали никада употребити на таке сврхе, којима подлежу они, који нијесу скопчани поријеклом и рођењем са нашом милом домовином.

Развлачење са споменутим преговорима, њихов неуспјех, као и одуговлачење с тијем, да нам се изради замољена аудијенција ради предаје приложене споменице, утврдила је осим тога у нама још и увјерење: да се иде за тијем, да се с једне стране осујети у опште та предаја споменице, а с друге стране да нам се онемогући спријечити поједине октројке, које су у споменици изрично наглашене.

Као таково хоћемо да споменемо само: постављање бањалучко-бихаћког Митрополита без приволе и учествовања клира и народа, те наметање појединих свештеника без избора народнога.

Док су се са представницима народа и свештенства водили и развлачили преговори о уређењу вјерско-просвјетне самоуправе, донде се сасвим противно радило и извршивало без споразума са њима и без њихова знања.

Поред уложених молби Вашем Величанству и Његовој Светости Васељенском Патријарху, да се у Бањојлуци постави за Митрополита син наше земље, кога народ и свештенство жели, — постављена је сасвим друга личност, ма да нам је Његова Преузвишеност Господин Министар Калај обећао, приликом преговарања у октобру прошле године, да то неће учинити, док се у почетом раду за црквено-школско уређење не дође до споразума.

Даље су уз истога Митрополита поставили нову конзисторију, опет без знања и споразума са онима, са којима су се водили преговори о свима тим питањима; — а на Сокоцу и у Лијевну наметнули су народу свештенике, које народ није хтио и није бирао, а у првоименованом мјесту, Сокоцу, увели су таког наметсвештеника силом власти у цркву у присуству предстојника и жандармерије против воље народа и општине; — у Сарајеву пак одузели су за трајања тих преговора о споразуму од народних свештеника вођење парохијског звања и предали га неправо и против вајкадашњег обичаја свештенику, који стоји у опреци с народом. Овим су поступцима хтјели, макар у којем мјесту, да изазову нове нереде и сукобе, па да рекну, да народ одузима јерархијска права, и да тијем узроком опет до глобљења и затварања дође.

А најпослије у свему споменутом нас је најбоље увјерио најновији непомирљиви и неправедни одговор наших Митрополита, кога нам 19. марта о. г. послаше као своју закључну изјаву у погледу спорних тачака нашег црквено-просвјетног уређења, у којем стоје на сасвим неоправданом становишту, које заступа неправославна влада.

Све ово, као и остале тегобе, које сноси и трпи наша света црква са овога и овакога неуређенога стања, које су изнесене у нашој приложеној споменици, као и то, што смо ми ишли до крајњих граница попустљивости, и на све предложене начине преговарања пристајали, ма да смо одмах с почетка предвиђали, да под данашњим приликама и управом неће бити успјеха, — приморава нас, да сада поново изађемо пред Ваше Прејасно царско лице и најпонизније молимо: да најмилостивије благоизволи уважити смјерну молбу наше будимпештанске депутације, изражену у приложеној најпонизнијој споменици од маја 1900. године, и својом моћном и високом ријечи нареди високој земаљској управи, да не би даље кочила непосредно и посредно преко високе наше Јерархије уређење наше црквено-школске самоуправе и да би уклонила сметње и препреке и све своје неоправдане захтјеве напустила, како би се наше црквено-просвјетно питање ријешило по жељи и потреби нашега народа.

Беч, 17. (30.) маја 1901.

(Долазе потписи).

Актуална питања из трговинске политике.

IX.

(Завршни чл-нак.)

Под „пограничним саобраћајем“ разумевамо онај локални промет, који изазивају дневне животне потребе становника на границама двеју држава. При повлачењу међа између две државе, долазе обично у обзир ли политичке чињенице, тако да су одношаји између становника иначе једнаког територијума, често сасвим пресечени царинама и другим пограничним наметима. Да би се оштрина царинских мера за становништво на граници ублажила, чине им се често олакшице; тако се ослобађају од царине предмети, који су становницима на граници особито потребни и т. д.; то су олакшице, које се изузимају од опћег правила највећег повлашћења. Такве олакшице постоје скоро по свима државама.

Често се међутим тај погранични саобраћај простире и изван утврђених десет или двадесет километара, те обузима читаве округе и земље. Такав саобраћај зове се абнормалан погранични саобраћај, а постоји на пр. и између Аустро-Угарске и Србије, јер главне сировине, што их Србија извози у Аустро-Угарску, уживају под видом пограничног саобраћаја нарочите олакшице; тако храна, суве шљиве, волови, вино и ракија.

Питање од животног интереса по наше виноградарство, јесу у данашњим приликама сличне абнормалне олакшице, што их чине Аустро-Угарска и Италија једна другој, познате под именом Weinzollclausel (клаузула о царини на вино), а које, ма да су узајамне, користе једино Италији, док нашој држави и њеном виноградарству наносе велику штету.

Та клаузула утврђена је у декембарском трговин. уговору од године 1891. између Италије и Аустро-Угарске, али је она постала још много раније. Још у уговорима, што их је склопила краљевина обе Сицилије и Сардиније са Аустријом год. 1846., 1849. и 1851., смањила је Аустрија значајно царину на сицилијанско, напуљско и пијемонтско вино, а те олакшице ушле су и у трговин. уговор наше државе са новосједињеном Италијом, од год. 1867., под именом олакшице у пограничном саобраћају. Под тим видом ушле су те олакшице и у уговор с Италијом од год. 1878. само што су овде важиле већ за италијанско вино у опће, без ограничења на поједине пределе.

Год. 1887. није ушла та клаузула у уговор, и то због опозиције Италије. У то доба грозио је баш царински рат Италије са Француском, па је Италија хтела да има у рукама оружје царине на вино; италијанска влада беше наумила да оштети француско вино високом царином, те није могла допустити, да се у каквом другом уговору створи за тај њен смер неповољан прејудиц.

Приликом склапања декембарског уговора од год. 1891., заједничка влада Аустро-Угарске одобрила је са своје стране Италији, да се царина на увоз вина опет спусти, и то у смислу старих олакшица пограничног саобраћаја. Царину на вино, која је дотад износила 20 фор., смањила је Аустро-Угарска на фор. 3.20, и то под видом слободног избора, т. ј. ако једна од обојих држава спусти царину на фор. 3·20 односно франака 5·77, спустиће је одма и друга. То је Италија набрзо учинила. Италији, чијем вину је за време царинског рата Француска била затворена, добро је дошла клаузула у уговору са Аустро-Угарском, јер је тако опет нашла згодна тржишта за своје виноградарске производе. Она је дакле одма спустила царину на 5·77 франака, на што је и Аустро-Угарска била принуђена, да отвори своје границе талијанском вину, спуштајући царину на вино са 20 на 3·20 фор.

Увозу талијанског вина добро је дошло и пропадање наше лозе од филоксере, јер за све то време није се имало такмачити са домаћим вином. А наше виноградарство није ни осећало терет стране утакмице, јер чокоће, тамањено од филоксере, није носило ни толико грожђа, колико је потребно било за непосредан консум у земљи. Тек од неколико година амо, од како се почело каламити американском лозом и брижљиво неговати каламљену лозу, видимо опет у редовно време, како по виноградима на чокоћу руди грожђе; од тога доба све се већма немило осећа утакмица талијанског вина, тим већма, што је наше виноградарство у стадијима развитка. За време тога стања ваљало би га штитити што већом царином, док на против место веће заштитне царине оно мора да подноси још и конкуренцију туђег, и то јефтиног талијанског вина, које са абнормално ниским наметом улази у земљу.

Те неповољне прилике изазвале су многобројне рекламације у свима деловима Аустро-Угарске монархије; трговачке коморе доносе сваки час по какву одлуку, која се међу осталим дотиче и питања о клаузули у декембарском уговору с Италијом, стављајући за погодбу sine qua non при обнављању уговора год. 1903.: брисање те клаузуле из уговора. Хоће ли се влада при обнављању уговора с Италијом обазирати на потраживања виноградарских кругова у нашој земљи? То би јој била дужност, и нема сумње, да ће политичари, уговарајући нов уговор са својим суседом, поклонити особиту пажњу клаузули о царини на вино. Да ли ће је међутим моћи просто елиминирати, збрисати из листе узајамних погодаба обеју држава, то је питање, на које се већ не може одговорити са јесте или није, јер привреди Италије знатно иде у корист, да се та клаузула што дуже одржи; ко прати талијанске новине, као „Corriere della Sera“, „Corriere di Roma“ и др., наћи ће сваки час по који чланак, где се наглашава значај те клаузуле, и где се позивају меродавни фактори, да утичу на одржавање клаузуле у обновљеним уговорима.

Рећи ће ко: Шта се нас тичу захтеви страних држава, ми морамо штитити себе и старати се за своје потребе. То је сасвим тако, само се мора рачунати и с тим, да у једној земљи покрај захтева и потреба у привредном погледу, постоје још и политичке потребе, које не иду увек упоредо са привредним; — а Италија је један члан тројног савеза.

Ђ. Ђ.

„Те проклете краве!“ прихватише обе у глас.

Док су ове друге тако важне ствари претресале, дотле се Лала Чешљарев упутио у варош. Отишао је на железничку станицу, јер на колима није хтео ићи, да му се не напраши нова ћурдија, а и нашто, кад железница стаје само два пенгеша. На станици је извадио своју кесу с новци и све мало звецка, да свет мисли да он има новаца. Платио је карту и сео у железницу, па док длан о длан, он је био у вароши.

Силна је светина ишла са железнице, те се свако то упутило на своју страну. Лала Чешљарев је метнуо под пазухо своју куку, па је широки шешир навукао напред и натраг и поглади своје густе бркове. За тим је узео куку у десницу и упутио се у варош, онако, као што се то газди и приличи. Уз пут је нешто сам са собом говорио, те се видело, да се бори са тешким мислима и рачунима.

Тако је стигао у средину вароши... За тим се упутио у трговину Морица Штајнера. Био је то омален нагурав човек, који је имао мале упале мачкасте очи. Из очију му се видела пакост и грабеж, као оно у дивље зверке. Кад је Лала Чешљарев ушао он га је погледао пола с презрењем, а пола радознало. За тим опоро запита:

„Које добро, газда?“

„Та, овај, знаш добро је 'вала Богу.“

„Ти хоћеш новаца је-ли?“

„Та, овај, ето 'вала Богу дорасло дете, па к'о велим треба га оженити, знаш таки је наш адет.“

„Добро, добро, ти тражиш новаца?“

„Та, овај, 'вала Богу, добио сам и право. Оно, мало је дуго трајало, али, знаш, и господа не могу водити само моју бригу“.

„Ама, лепо, кажи ми хоћеш-ли новаца?“

„Знаш година је лоша, а наши адети су скупи, па морам мало новаца узајмити, знаш мезимац је, па се мора што боље“....

„Јеси-ли донео векслу?“

„Јесам“.

За тим пружи меницу од 1000 фор., коју је потписао он, Гавра Недељков и Аврам Рутоња. Чивутин је узео меницу, а за тим рече:

„Чекај мало сад ћу се ја вратити.“

Брзим корацима је отишао у грунтовницу и разгледао је имање све тројице. Сви су били чисти и имао је сваки по сесију земље осим осталог имања. Чива се брзо врати и рече:

„Добићеш новце, газда, али, видиш, новац је скуп па се не даје. И ја другом не нам, али теби хоћу да дадем кад је баш така прилика. Но и ти мораш платити камату као и други.“

На то се Лала Чешљарев накашље и још додаде:

„Па и ја морам за светом“.

Чивутин је за тим рачунао и нарачунао 80 фор. камате на три месеца, 20 фор. за укњижење, 60 фор. ако би се тужило и још неке ситнице. Довољно то, да му је исплатио свега 800 фор., а 200 фор. је задржао. Лала се чешкао, али није ништа рекао, него је отишао кући, где су га живо чекали. Ваљало је сватовати, а није било новаца, па је то била мука жива.

Већ други дан су отишли у прошњу и брзо су испросили, јер је то у напред било удешено, а и дарови су били богати. Ту онда обично лако иде, јер се кола добро намажу. После се и сватовало, пило, частило, пратило и лепо све то потрошило што је узајмљено; лепо су се и званице разишле и једне су говориле да таке части скоро није било, друге су се по мало и шпоћкале: „Прави се велики, а узајма унапред на жито“.

Било па и прошло. Те године се летина била лепо указала, али пред Петров-дан се окишало, те је наишла магла и тако је жито са свим пропало. Није народ имао ни за јело и семе, а с другом није било ни разговора. За тим је баш на св. Илију дошла ужасна туча, те је у млево потукла кукуруз и винограде, ама није остало ни за лек. Зло је било велико, јер људи нису могли да плаћају порез ни друге дугове.

Дан за даном је ишао, те је прошло три месеца, и тако је Лала Чешљарев поново обукао ћурдију (од сватова је то било први пут) и опет се упутио у варош. Зли језици (особито женски) су говорили да иде и опет да крене на жито новаца, а други су говорили да ће на старо да плати „интерес“. Лала Чешљарев је био врло тужан и тако је отишао у варош па се одма упутио Морицу Штајнеру. На врати се још мало накашљао па ушао.

„Помоз бог“.

„Бог помог'о“.

„Које добро?“

„Та знаш, лоша година.

„Па си донео само камату је-ли?“

„Нисам него „векслу“.

„Хоћеш да све метнеш у главно?“

„Хоћу“.

Чивутин је рачунао и рачунао, па је израчунао с каматом и ситницама 400 фор. и тако је меница истављена на 1200 фор. Лала је просто обамро кад је чуо, али не смеде рећи ни речи. Тешко је уздахнуо и у себи рече: „Боже и мој св. Никола помозите ми!“

Чивутин му рече:

„Сад смо готови!“

„Али стару векслу?“, рече Лала.

„То сам подерао“, рече Чивутин, а за тим му је показао неку подерану меницу, али је слагао, да је Лалину подерао.

Лала се на то умирио и отишао дома у нади, да ће идућа година за цело родити, па ће се зла опростити. Но кад су дошла трећа три месеца меница је истављена на 1600 фор., а стара је и опет бајаги подерана. Последњи пут је меница истављена на 2000 фор. и било је као и пре. После годину дана Штајнер није ни чекао, него је протестовао и тужио четири менице Лале Чешљарева и одмах је тражио овршбу. Лала је истина узео адвоката, али га није одбранио и тако му је све продато, но није се могао дуг поплаћати, јер је са трошковима било 8000 фор. Како се за његово имање добило 6000 фор., то су 2000 фор. морали платити Гавра Недељков и Аврам Рутоња. Но и они нису имали новаца, него су потписали меницу Морицу Штајнеру и обвезали се, да ће дуг за годину дана платити.

А да ли су га платили?...

Лала Чешљарев се склонио у неки виноград као — пудар; а синови су му отишли у — службу. Ниједан није хтео за њега да зна, па шта више нису имали за њега ни лепе речи. Кад би ко што споменуо они би добацили: „Пропалица.“ Лала је тешко копао туђ виноград, а често би уздахнуо:

„Да те Бог убије проклета, вексло!“

Н. Сад.

Р—к.

Политички преглед.

— **Арнаутска насиља у Гусињу.** Црногорски владини кругови добили су вест, да су Срби у Гусињу и околини у великој опасности. Из села Брезовице су Арнаути отерали цело српско становништво, па су онда посели село. Отерано српско становништво је већином пребегло у Црну Гору.

— **Русија и Тибет.** Ових дана бавиће се у Петрограду изасланство тибетског далај-ламе од четири лица под водством Ахорамбо-Ачван-Доржијева, који је већ прошле године био у Русији и походио-цара Николу у Ливадији 30. септембра 1900. Долазак овог изасланства већ је од дужег времена предмет доста велике пажње европске, особито енглеске, штампе. Енглези хоће ову ствар да прикажу тако као да Русија свом силом настоји око тога, да задобије протекторат над Тибетом. Ови се гласови протурују тога ради, да се побуди неповерење великих сила према Русији. „С. П. Вједомости“ одлучно тврде у једном, очевидно инспирисаном, саопштењу, да на томе нема ништа истине и да је то злонамерна мистификација јавног мнења с енглеске стране. Истина је једино то, да тибетски далај-лама сам од своје воље ради да се приближи Русији и да живи с њом у добрим суседским односима. Тибет живи под протекторатом Кине. Али последњих година показало се да је Кина тако слаба и растројена да њен протекторат не даје Тибету никакве, па ни моралне, помоћи. С друге стране напредовање Русије у Азији, а особито њена успешна акција у Манџурији, учинили су да је њен углед поскочио у необичној мери, тако да сви слободни азијски народи гледају у њој силу, која решава судбину азијских крајева. Ово приближавање азијских народа Русији једино је знак, како високо стоји углед Русије и поверење према њој, а ни пошто није знак њене агресивности.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 22. јуна 1901.

— **Погодишњи парастос дру Светозару Милетићу.** Одбор овдашње српске православне црквене општине решио је, да у суботу, 30. јуна (13. јула) о. г. приреди погодишњи парастос покојном дичном родољубу и мученику српском дру Светозару Милетићу. Парастос ће бити у овдашњој св. саборној цркви у 11 сахати пре подне.

— **Управни одбор „друштва за српско народно позориште** држао је данас по подне под председништвом начелника друштвеног дра Лазе Станојевића седницу, у којој је решено више предмета. Главнији су ови: Узето је на повољно знање, да дружина за сада у Тителу добро пролази; представе у Тителу завршиће се 1. јула о. г., после кога времена члановима позоришне дружине одобрен је тронедељни одмор, пошто је и онако више бољих снага због болести тражило допуст. Кад тај одмор истече, отпочеће се представе или у Ст. Пазови или у Земуну. — Узето је на знање, да је тражена и добијена дозвола, да дружина даје представе у Новом Саду у времену од 1. октобра до 31 децембра о. г. За то време ће се овде одржати и 40-годишња прослава оснивања српског народног позоришта.

— **Верење.** Г. Наум Марјановић, свршени богослов из Мајша у Барањи, верио се са госпођицом Маријом Пандовићевом, ћерком наше суграђанке госпође Катице Лазић. — Најсрдачније честитамо младим вереницима и желимо им најлепшу срећу у њихову будућем брачном животу!

— **Време.** Овако ћудљива лета нисмо скоро имали, као што је ово. Ако је лепо време, онда је врућина и запара, да човеку мозак узавре; но лепих дана мало имамо овог лета, јер час-по па се натушти, удари пљусак, а често је било леда. Омомад на ноћ падала је врло јака киша уз силну грмљавину, какве скоро нисмо имали, тако да се прозори све тресли. Јуче беше кишновит дан, а и ноћас је неколико пута падао силан пљусак. Ове честе и јаке кише много сметају пољској радњи, а нарочито жетви, која сада већ почиње.

— **Парастос.** Српска православна црквена општина сомборска јавља, да ће се литургија са парастосом за упокој душе блажено-почившим народним добротворима Николи и Ђорђу Михајловићу дана 23. јуна (6. јула) о. г. у суботу пре подне у 9 сахати у св. Ђурђевском храму одржати.

— **Дипломатским путем уклоњен велики капетан.** Јавили смо да је услед протеста српске владе суспендован са свога звања панчевачки велики капетан Јован Лешћански, који је хтео да поскида српске траке једним српским сватовима, који дођоше из Београда по девојку у Панчево. Сада јавља „С. Напло“, да ће по свој прилици бити кажњени и сви они полицаји, који су Лешћанском помагали у врећању српских поданика.

— **Ухапшена васпитачица.** Анка Кирилова, 29-годишња васпитачица из Вел. Кикинде, била је намештена код Алфреда Бака, поседника млина у Сегедину и својом спремом и добрим понашањем задобила је поверење породице. У последње време нестало је из куће много украса, али нико није смео да сумња на госпођицу Анку, која је учила децу немачком и француском језику. У недељу ујутру међутим случајно се нашло, да је васпитачица злоупотребила поверење своје госпође; орман јој је био пун крадених аљина. Кад је два детектива почастише својом посетом, васпитачица брзо скине с једног украса драгоцен прави бисер и — прогута га. Детективи одржаше преметачину и нађоше украсе: бриљантски прстен у вредности од 600 фор., 11 прсних игала са дијамантима, 3 златне игле за шешире, два украса за појас са драгим камењем и више златних дугмади за кошуље.

— **Прослава српских добровољаца.** У среду обављена је по утврђеном програму 25 годишња прослава српских добровољаца из рата за независност Србије. На прославу дошло је око 400—500 добровољаца, који су се постројили у четири чете. На левом крилу друге чете била је и једна жена, Стана Ковачевић, родом из Шапца која се у мушком оделу борила у српско-турском рату и била рањена. На светковину су дошли и посебни изасланици из Румуније и Бугарске, а стигло је и врло много телеграфских поздрава с разних страна, особито из Русије.

— **Српске школе у Старој Србији и Македонији.** У Старој Србији и Македонији има укупно 157 српских школа, међу овима 3 полугимназије, једна виша девојачка школа и једна богословија. У овим школама обучавају се 5995 ученика и 836 ученица, а има 199 учитеља и 39 учитељица. Највећи број српских школа налази се у косовском вилајету у то: у скопљанској кази 17, у кумановској 13, гостиварској 10, призренској 10, прешевској 9, беранској 9, приштинској 8, гиљанској 8, нововарошкој 5 и у пријепољској кази 5 школа. Прве српске школске књиге, које је порта дозволила за српске школе, штампане су 1889 год. у Цариграду. 1892 год. отворена је и тамо једна српска школа која се сад претвара у гимназију а исте године отворене су српске школе и у Скопљу и Солуну, које су се доцније претвориле у лицеје.

— **Босански исељеници.** Ахмет Дураковић, из Книшевра, допутовао је у Београд с једном породицом босанских мухамеданаца. — Хабиб Лепић с још једном породицом исељеника дошао је у Београд.

Новости са стране.

— **Краљевско саучешће.** Покојни генерал Ђорђе Ковач од Мада сахрањен је у среду у Пакшу у породичну гробницу. При погребу је суделовало три ескадрона ц. и кр. 12. уланског пука и велика депутација ц. и кр. 12. пешадијског пука, чији шеф беше покојни генерал. Командант IV. корпуса, фелдцајгмајстер принц Рудолф Лопковиц, — кога је покојник приликом великих маневара код Балаша-Ђармата сјајно потукао — у топло састављеном телеграму извинио се болешћу, што не може доћи на погреб, и одредио је као свог заступника подмаршала Роховнија.

Од краљеве кабинетске канцеларије добио је брат пок. генерала, Јован Ковач, овај телеграм:

„Његово царско и апостолско краљевско Величанство Вашем Благородију и свима члановима породице упокојеног фелдцајгмајстера Ђорђа Ковача од Мада изражава Своје најмилостивије и најтоплије саучешће поводом смрти много пута окушаног генерала. По превишњој заповести

Фелдцајгмајстер Болфрас.“

— **Братоубица од 13 година.** У Будимпешти се у среду догодио врло жалостан случај. Удовица паробродског капетана Августа Целтла станује са своја три сина, Виктором, Августом и Оскаром, децом од 13, 11 и 9 година. Целтловица је у среду око подне радила у кухињи, деца се играла у соби. У једном отвореном орману Виктор почне нешто тражити и нађе револвер свог оца, који годинама недодирнут лежаше тамо. Извади га и напери у шали на Оскара. У том се револвер окине и мали Оскар крикну и паде. Мати престрашена јурне у собу, сва очајна подигне са земље дете, које је имало још само толико снаге, да загрли мајку, погледа је па испусти своју невину душицу. — И овај жалосни случај треба да је опомена родитељима, да чувају оружје од своје деце.

— **Несрећа на једном ц. и кр. ратном броду.** На ратном броду „Kaiser Franz Josef“ догодила се приликом вежбе близу Пуља грозна несрећа. Један топовски метак је слагао; тобџије изваде ђуле и метну га на палубу. У тај мах ђуле се распрсне и морнара Бобића на парчад искида, а више морнара тешко рани.

— **Самоубиство једног варалице.** У истражном затвору будимпештанског казненог суда налазио се од неког времена неки Константин витез Коритовски, који некад беше „господин човек“, али после је пошао стазом греха и починио многе преваре. Због тога је ухапшен и у уторак је био изведен пред истражног судију дра Пушкара. Кад је Коритовски потписао записник, наједаред викне: „Ја сам невин!“ и јурне на прозор, који беше отворен. Судија, бележник и тавничар могли су га дохватити за одећу, али се Коритовски надчовечанском снагом отме и баци се са трећег спрата на калдрму. Остао је на месту мртав.

— **Соколовска слава у Прагу.** Слава чешких соколоваца у Прагу протекла је управо сјајно. Присутни су били многобројни гости свих словенских народа и француско изасланство, које је било предмет особите пажње. Французи су били управо очарани одушевљеним дочеком. У недељу ујутро приређен је свечан поход соколоваца, који се завршио пред већницом старога града. Ту је била намештена трибина, на којој је био начелник Срб, Французи, најугледнији Словени из иностранства и чешки посланици. У походу учествовало је 13·000 соколоваца што коњаника, што пешака, а смели су учествовати само соколовци из земаља заступаних у царевинском већу. Код трибине поздравио је Подлипни у име соколоваца начелника Срба и варошко представништво, на чему се Срб захвалио. После тога почашћени су у већници гости с трибине. Начелник Срб поздравио је нарочито Французе. Председник париског муниципалног већа Досе захвалио му се заносним говором. За тим су још говорили Рус Бојтев, Чеси Подлипни, Пипих и Србин Андоновић. Прашки Словенски Клуб приредио је у недељу у вече сјајну забаву, на којој су били сви Словени и француски гости. Говори, што су пали тамо, били су намењени словенској узајамности и зближењу с Французима. Говорили су Француз Самбеф, Пољак Фишер, Бугарин Тончев, секретар црногорског унутарњег министарства Татар, Хрват Цар, Словенац Трео, Србин Мајкић, за тим један Пољак из Познања, Руси генерал Ритих, професор Сватковски, Чех Слуков, Рутен Верхум. Досе је предао за град Праг поклон париског муниципалног већа, једну дивну вазу, какву је и председник републике дао цару Николи, кад је био у Паризу. Том приликом рекао је Досе, да је то печат за односе између Француза и Чеха. Осим тога изјавио је, да ће на споменик краља Карла IV. у име Париза положити венац као знак за утврђење француско-чешког пријатељства. У понедељак је опет био свечани банкет, на ком је говорио стари Ригер, славећи човечност Француза. После је одржан соаре на софијском острву, на ком је опет Херолд наздравио Французима, као колевођама цивилизације. Досе је предао Србу и Подлипном златну, Врхлицком сребрну, а једном уреднику бронцану колајну града Париза. У уторак пре подне окитили су Французи венцима споменике Јунгмана, Палацкога и краља Карла IV. После подне истога дана отпутовали су Французи у Париз. На станицу их је испратило мноштво света и одушевљено их поздрављало. У свим чешким градовима, кроз које је пролазио тај воз, поздрављали су Чеси Французе с великим заносом. Соколску славу поздравио је између осталих и и француски националиста Пол Дерулед, који сад живи у прогонству у Сан Себастијану.

— **Максим Горки.** Како „Петербургская Газета“ јавља, славни руски писац Максим Горки, лежи још једнако тешко болан у болници у Нижњем Новгороду; његова болест у плућима је већ критична. Горки је недавно ухапшен због његова писања о ђачким немирима, а већ је дотле поболевао.

— **Руски велики кнез у Софији.** Бугарска влада је телеграфски замолила руског цара Николу, да допусти, да велики кнез Александар Михајловић, који ће скорим доћи у Бугарску, може посетити и Софију. Цар је испунио молбу бугарске владе, те је Собрање у својој седници од уторника одобрило 100.000 лева за дочек великога кнеза. — Бугарска до зла Бога кубури новчано, па ипак издаје толики новац на — параде!

— **Страшна врућина у Америци.** Из Њујорка јављају, да страховита врућина, која се у Америци осећа од четвртка амо, купи све више жртава. Топлотомер показује у сени 47 Целзијевих степени. Само у Њујорку умрло је у уторак 87 људи од жеге, а од четвртка амо умрло је од сунчаног убода свега 300 људи. У болницама лежи више од 150 болесних полицаја. Трговине и радње сасвим стоје преко дана. Гомиле света проводе ноћи по шеталиштима; то су власти морале дозволити, јер се у затвореним просторијама услед страховите врућине не може обитавати. Лекари веле, да ће та врућина, ако још три дана тако устраје, бити узрок народне несреће.

По једном њујоршком телеграму од среде највећа врућина била је у Њујорку у уторак. У Манхатану и Бруклину било је од поноћи до 3 сахата по подне 62 смртна случаја. Многе фабрике и радње обуставиле су рад. Болнице су препуне. Ноћ од уторника на среду провело је око 19.000 људи под ведрим небом. У Филаделфији је до среде ујутро умрло од жеге 24, а у Питсбургу 40 људи.

Један телеграм од среде вели: Ужасна врућина постаје права катастрофа. Већ 30 година не памти се такав дан као јучерашњи, нити се ко сећа, да је изастопце било шест тако врућих дана. Јуче се у више улица асфалт отопио и кола су остављала читаве бразде у асфалту. Ужасно много људи је помрло. У Њујорку је јуче умрло 104 човека од сунчаног убода. Слични гласови стижу из Чикага, Филаделфије, Вашингтона и других већих вароши. Сав посао је застао, а по улицама леже животињске лешине на стотине. Суд је морао обуставити расправе; приликом једне криминалне расправе председник поротног суда је наједаред умрио. Многе судије расправљају у кошуљама. У тој срахоти најстрашније је то, што метеоролози тврде, да ће врућина трајати још три недеље.

— **Завод за проучавање дечијих болести.** Велики богаташи размећу се и онда кад чине добра дела. Најбогатији Американац Џон Рокфелер дао је недавно 300.000 долара, да се оснује завод за проучавање дечијих болести. Смрт његова унучића Жака покренула га је на то. Пре неког времена разболео се мали Жак од грознице. Рокфелер, који је дете волео до лудила, био је страшно узнемирен. „Треба дозвати“ викао је, „најбоље стручњаке; наручите посебни воз и лекари нека дођу што брже“. Посебни воз, који је јурио брзином каквом се ни у Америци не вози, донео је три најбоља лекара из Њу-Јорка на његов летниковац. „Шта је детету?“ питали су Рокфелер и његова кћи у исти мах. „Знакови су тифусне грознице,“ рекоше лекари, „али стално се не да ништа рећи, него тек после 24 сата“. „Тифусна грозница!“ викао је Рокфелер. „Како дође мој унук до тифусне грознице, та то је болест беде и сиротиње!“ Лекари му разјаснише да се грозница не зауставља ни пред колевком богаташа, али о постанку болести не могоше ништа рећи. „Како да ви не знате ништа о томе?“ питао је Рокфелер. „Наука је већ много пронашла“, рекоше лекари „али још много више има да пронађе“. „Али дотле ће мој унук пропасти“ одговори им Рокфелер и повуче се у своје собе. — Други дан изјавише лекари, да дете има шарлах и да му нема спаса. Кад је умрио Жак, Рокфелера је сасвим савладала туга и решио се одмах, да људима од науке даде могућности, да се баве што бољим истраживањем дечијих болести. С тога је и основао овај завод, који ће већ ове јесени отпочети рад. Око завода биће прикупљени најодличнији научењаци амерички.

НОВИЈЕ.

Софија, 21. јуна. Врло је вероватно да ће велики кнез Александар Михајловић походити бугарску престоницу и то 10. јула по р. к.

Цариград, 21. јуна. Пре неколико дана поднели су неки угледни Арбанаси, који су овамо дошли, Порти споменицу, у којој се тражи, да се изврше султанова обећања о управи у Арбанији. Султана је овај корак неугодно дирнуо. — Српски посланик Груић саопштио је Тевфик-паши, министру спољних послова, да је српско становништво у околини Сјенице у Новом Пазару било нападнуто од турске војске, па је тражио, да се томе стане на пут. Министар је изјавио, да је турски београдски посланик поднео Порти сличне тужбе српске владе, па је додао, да се велики везир бави овим питањем.

Цариград, 21. јуна. Порта је послала у Матру на границу турско-црногорску низаме ради уређења неких земљишних спорова Арбанаса и Црногораца. Црногорски посланик Бакић добио је од своје владе упуту, да захтева код Порте, да се низами повуку натраг и да се признаду права Црне Горе, пошто би иначе могло доћи до сукоба.

Њујорк, 21. јуна. Овде и у околини умрло је од 15. (28.) јуна 517 људи услед велике врућине. Трговци су претрпели неизмерну штету. За један дан потрошено је овде хладна пића у вредности од по милијона долара. Берза је до понедеоника затворена.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „Браника“.

Будимпешта, 22. јуна. Горња кућа угарског сабора имала је данас седницу, у којој је најпре прочитан краљевски отпис о решењу у погледу квоте, а затим су после кратке дебате одобрени законски предлози о снабдевању деце, о упроштењу управе и о инкомпатибилитету. Код овог последњег члан гроф Јован Естерхази поднео је више исправака у погледу политичког и моралног инкомпатибилитета.

Трговина.

Нови Сад, 22. јуна 1901.

Цене су биле:

Жито ново прве каквоће	— — 15 К.	— — — п
Жито ново друге каквоће	— 14 „	40 — — „
Зоб	— — — — — — — — 13 „	40 — — „
Јечам нови	— — — — — — — 12 „	— — — „
Кукуруз нови окрњен	— — — 10 „	20 — — „
Пасуљ бели	— — — — — — — 13 „	— — — „
Пасуљ жути	— — — — — — — 12 „	80 — — „
Вика	— — — — — — — — — 16 „	— — — „
Мухар	— — — — — — — — — 15 „	— — — „
Проја	— — — — — — — — — 9 „	20 — — „
Вуна	— — — — — К.	— 130 — — — — — —

Све од 100 клг.

Будимпешта, 21. јуна (4. јула) 1901. Промет је био врло слаб и продано је само неколико иљада м. ц. пшенице са јефтинијом ценом од 5 потура.

Плаћано је за **готову робу**: пшеницу потиску 7·92½—8·15, бачку 7·90 и банатску 7·66 К., на три месеца, нову репицу 12·60 К., за готов новац и зоб 7·57½ К., за готов новац.

Цене се разуму у крунској вредности по 50 кграма.

Терминска роба: Пшеница за октобар 7·93—7·94, мађарска за октобар 8·——8·01, за април 1902. г. 8·27—8·28; раж за октобар 6·74—6·75; зоб за октобар 6·18—6·19; кукуруз за јули 5·13—5·15, за мај 1902. г. 4·92—4·93 и репица за август 12·80—12·90 К.

---

†

Јављам свима рођацима, пријатељима и сродницима, да ћу давати

годишњи парастос

мојој незаборављеној супрузи

СОФИЈИ БЕЉАНСКИ

рођ. **ЈОВАНОВИЋ**

у недељу 24. јуна (7. јула) 1901. у **Сенти** у капели на гробљу у 11 сати пре подне.

Нови Сад, 20. јуна (3. јула) 1901.

Ђорђе Бељански,
умиров. кр. порезник.

Огласи.

ПРИМАЊЕ ГОСТИОНИЦЕ.

Част ми је јавити п. н. публици из Новога Сада и околине, да сам 1. јула о. г. примио

гостионицу „КОД КАМИЛЕ.“

Молећи за благонаклоно поверење п. н. публике, јамчим за добра пића, јела, конак и тачну послугу са умереном ценом.

Нови Сад, 2. јула 1901.

С особитим поштовањем

Стеван Димитријевић.

245 3—3

Бр. 14508 и 14503
Упр. 1901.

Стечај.

Усљед решења главне скупштине муниципалног одбора слоб. и кр. вароши Новог Сада држане 7. јуна 1901. год. бр. 60. и 65. овим се отвара стечај.

1.) **На место сенатора заменика градоначеоникова (економног сенатора)**, које је скопчано са 3800 Круна плате и 900 Круна станарине — 2.) **на место подбележника**, које је скопчано са платом од 2000 Круна и станарином од 600 Круна.

Позивају се они, који једно од тих места получити желе, да своје у смислу § 1. зак. чл. I. од год. 1883. — снабдевене молбенице пресветлом господину Павлу плем. Петер-у великом жупану слоб. и кр. града Новог Сада најдаље до 7. (20). јула 1901. год. тим тачније предаду, јер молбенице, које касније буду стигле, неће се у обзир узети.

Из седнице магистрата слоб. кр. вароши Новог Сада, држане 8. (21.) јуна 1901. год.

За градоначеоника
Бела Профума с. р.,
вел. бележник.

251 3-3

С. О. 3549.
647. ex 1901.

ОГЛАС.

Потписани као врховни управитељ стипендијске закладе пок. Јована и Марије Трандафила, становника негда новосадских, овим обзнањује, да ће се земља те закладе, и то у новосадском подручју лежећа салашка земља у пољани тако званој „Мртваљошу“ парц. бр. $\frac{5596-5597}{b}$ на сентомашком друму у једном комаду у површини од $121\frac{1708}{2500}$ новосадских ланаца или $190\frac{208}{1600}$ катастр. јутара, — и салашка земља у пољанама тако званим „Беле Њиве“ и „Ривица“ парц. бр. 4781—4783. бр. 4916—4917. и бр. 4962. са обадве стране старо-керског друма у једном комаду у површини од $137\frac{52}{2500}$ новосадских ланаца или $214\frac{152}{1600}$ катастер. јутара заједно са господарским здањима, и то свака за себе дана 8. (21.) јула 1901. у 3 сата по подне у писарници срп прав. конзисторије (епископски двор) у Новом Саду путем усмене дражбе под закуп издати и то на време од 1. октобра 1901. до 30. септембра 1907.

Услови закупа и ситуациони план земље могу се у поменутој писарници епархиј. конзисторије увидити.

Ко у дражби учествовати жели, дужан је пре почетка дражбе 700 круна у име жаобине у руке изасланика потписаног закладног управитеља положити.

У Карловцима 14. (27.) јуна 1901.

Георгије
Патријарх.

252 3—3

Стечај.

У закладу Софије Скарлато-Павловићке упражњено је једно стипендијско место са годишњом стипендијом од 240 круна.

Компетовати могу слушатељи гимназије, реалке, трговачке школе, препарандије и обвезани су похађати речене заводе овде у Темишвару.

Молитељ има доказати, да је Србин православне вере, да је сиромашан и да је у наукама постигао врло добар или бар добар успех.

Овако инструисане молбенице ваља слати потписаноме председнику одбора асистената Скарлато-Павловићкинога стипенд. дома у Темишвару, граду, (Temesvár, belváros.) Рок стечају траје до Преображења, 6. (19.) августа 1901. год.

Др. Светозар Димитријевић
председник.

258 2—3

ПРАКТИКАНТ

који се жели посветити апотекарској струци, нека се код мене јави.

ФР. ПЛ. БЕНКО
апотекар
у Земуну.

253 3—3

---

206. szám 1901. 260 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-cz 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a titeli kir. járásbiróság 1900. évi V. 285/8 számu végzése következtében Vucsetity Zsivkó ügyv. mint vb. Fillinger Lajos csődtömeggondnokának titeli lakos javára Koller Károly titeli lakos ellen 681 Kor. 24 fill. s jár. erejéig foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 902 Koronára becsült butorok és egy vaspénzszekrényből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a titeli kir. jbiroság V. $\frac{285/8}{1900.}$ számu végzése folytán 681 kor. 24 fil. tőkekövetelése, ennek 1897. évi január hó 1. napjától járó $3\frac{1}{2}\%$ kamatai és eddig összesen 35 kor. 10 filben biróilag már megállapitott költségek erejéig alperes lakásán Titelen leendő eszközlésére **1901. évi julius hó 13.** napjának délelőtti 9 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénztizetés mellett a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Titelen, 1901. évi junius hó 29. napján.

Vig s. k.
kir. bir. végrehajtó.

Добрих сатова јефтино
са 3-годишњом писменом гаранцијом
разашиље приватним особама
ХАНСА КОНРАДА
творница сатова
157 27—100 и
извозна кућа
у **Бриксу** (Чешка)

Добар ремонт. сахат од никла 3 ф. 75
Ремонт сахат од чиста сребра 5 ф. 80
Ланац од чистог сребра 1 ф. 20
Сахат будиљник од никла 1 ф. 95
Моја фирма одликована је са ц. к. орлом, поседује златне и сребрне изложбене медаље и хиљадама изјава признања.
Илустровани ценовник бадава и бесплатно.

За господе неопходно потребно.

Најлепше улепшавајуће средство.

Лепота госпођа

може се постићи, усавршити и одржати са најбољим

ФЕЛДЕШ-ОВИМ

Margit-Crême-ом,

који је хемијски чист а не садржи у себи ни живе ни олова, дакле **сасвим нешкодљив** и без масти.

Од ове, **на светском гласу** помаде за лице за неколико дана нестаје пегâ, флекâ на лицу, бубуљица, саједака и других нечистоћа на кожи. Глача боре, богиње и **даје лицу белу, глатку и нежну боју**.

Изванредно средство против утицаја сунца и ветра. 186 8—10

ЦЕНА: мале тегле 50 нов., велике тегле 1 фор. — **Маргит-пудер** 60 нов., **Маргит-сапун** 35 нов., **Маргит-паста за зубе** 50 нов., **Маргит водица за лице** 50 нов.

Силна писма, у којима се изражава признање и захвалност.

Поштом уз поузеће (per Nachnahme) или уз претходну пошиљку своте разашиље произвођач

K. von FÖLDES, Apotheker, Arad.

Може се добити у свакој апотеци и дрогеријској и парфимеријској радњи.

Главно стовариште у Н. Саду у апотекама: **Павла Георгијевића и Гавре Плавшића.**

Законом заштићено.

Обраћа се пажња на патворине.

Потворачи се судски казне.

Чудновато брзо дејство.

Хенрик Моган и друг

ОБЈАВА.

Да би се избегла свака забуна јављам још данас, да моју

радњу са оделом, за господу, госпође и децу

због проширења локала

од 1. августа

у главној улици куће бр. 25.,

пређе судска зграда, пресељавам, те с тога молим поштовану публику, да у своме интересу на моју фирму пази, јер ја немам никакве филијале.

Молећи и у будуће за благонаклоно поверење, бележим се

с високопоштовањем

Хенрик Моган и друг,
НОВИ САД,
главна улица.

81 17—

Хенрик Моган и друг

Хенрик Моган и друг

Хенрик Моган и друг

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА
АНТОНА НОВОТНИЈА
У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — **са гаранцијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована **патентирана са отвореним одушкама провиђена звона**, која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре 2 провиђена и зато имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 кгр. изједначује са звуком по старој системи ливених звона од 4[illegible]8 кгр.

Даље препоручујем **козе за звона** од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала; **прављење старих звона са крунама од кованога гвожђа.** — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко. 133 7—26

На милекарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленарском медаљом.

ШМРКОВИ

свију врста за кућевне и јавне сврхе, пољоделство, грађевине и индустрију.

Цеви, сисаљке, пипе и т. д. и т. д.

КАНТАРЕВИ

најновије, поправљене конструкције.

Децималних и са покретљивим тежама

од дрвета и гвожђа, за трговинске, прометне, творничке, пољоделске и друге обртничке сврхе

Командитно друштво за шмркове и фабрикацију машина

W. GARVENS, WIEN, { I. Schwarzenbergstrasse 6. I. Wallfischgasse 14.

Могу се добити такође: у техничким и радњама са машинама, код оних, који праве бунаре и т. д.

Каталози бадава и без наплате поштарине. 119 14—26

Власник и издавалац: Дружина Браника. **Одговорни уредник Јанко Перић.** **Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.**